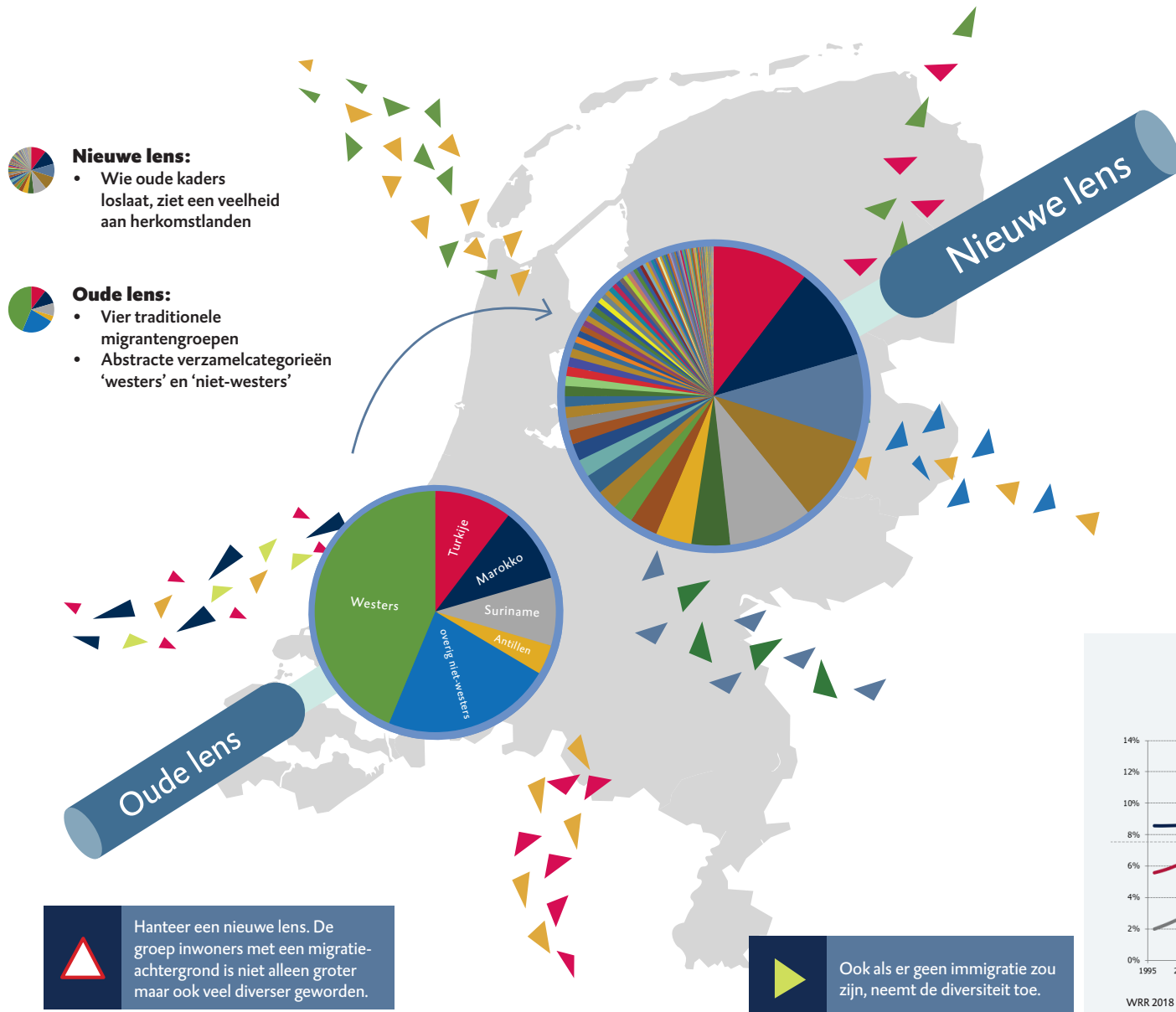
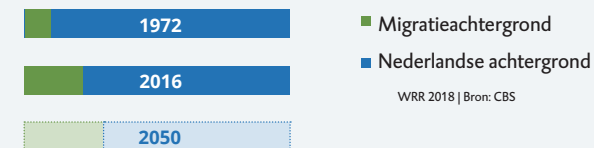

Welke manier van kijken doet het meeste recht aan de diversiteit naar herkomst?

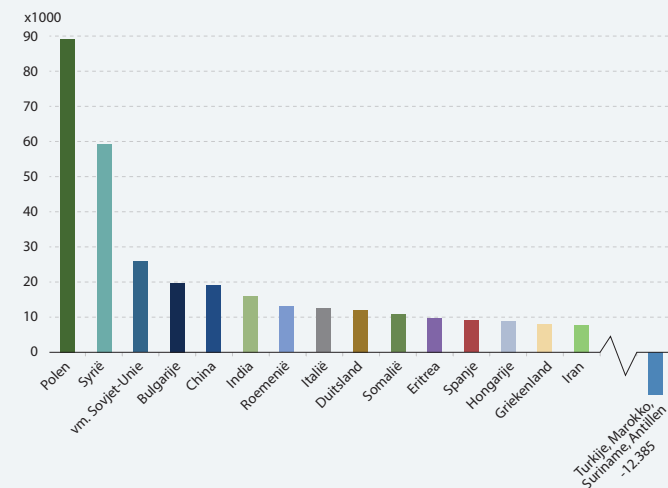

Hoe is de huidige situatie ontstaan?

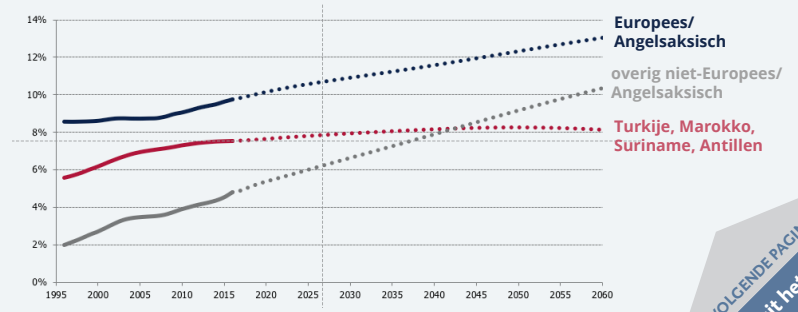
Het aandeel inwoners met een migratieachtergrond in Nederland neemt toe

Top 15 netto migratie naar herkomst, 2007 -2016

Aandeel personen met een migratieachtergrond uit Turkije, Marokko, Suriname en de Antillen heeft plafond bereikt

VOLGENDE PAGINA
Hoe zit het met de diversiteit in Nederland?

Herfindahl-Hirschman-Index (HHI)

Een methode om diversiteit te meten. Geeft de kans weer dat twee willekeurige personen uit de bevolking in een bepaald gebied tot verschillende herkomstgroepen behoren.

0 ————— 1

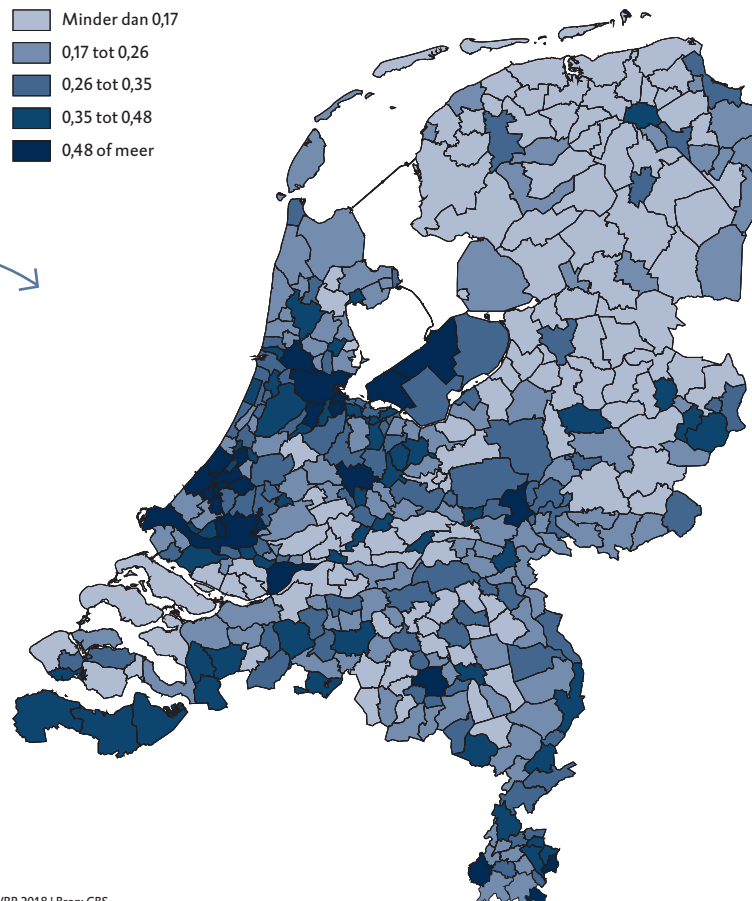
Schaal van 0 tot 1

Landelijk niveau (2015)

HHI Nederland: 0,38

Diversiteitsindex (HHI)

- Minder dan 0,17
- 0,17 tot 0,26
- 0,26 tot 0,35
- 0,35 tot 0,48
- 0,48 of meer

WRR 2018 | Bron: CBS

Opvallend:

- Grote verschillen per gemeente
- Meeste diversiteit in de 3 grote steden: Amsterdam, Den Haag en Rotterdam

▶

Welk type is jouw gemeente?
Bekijk de classificatie

8 typen gemeenten qua diversiteit

Meerderheid-minderheden steden
Dit zijn de drie grote Nederlandse steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

Voorsteden
Ook deze steden zijn zeer divers, al heeft de meerderheid van de bevolking daar nog een Nederlandse achtergrond.

Grootstedelijke provinciegemeenten
Ook andere, voor Nederlandse begrippen, grote steden, zoals Utrecht, Haarlem, Dordrecht, Tilburg, Nijmegen of Enschede kennen een behoorlijk hoge diversiteit.

Middelgrote gemeenten met één specifieke grote minderheidsgroep.
Deze gemeenten kenmerken zich juist door de aanwezigheid van één specifieke grote minderheidsgroep onder hun bevolking.

Expatgemeenten
Deze gemeenten kennen een grote verscheidenheid aan herkomstlanden, uit alle delen van de wereld, echter nauwelijks uit Turkije, Marokko, Suriname en de Antillen.

Tuinbouwgemeenten
De omvangrijke horticultuur in deze gemeenten heeft ervoor gezorgd dat er veel personen met een Poolse en, in mindere mate, Bulgaarse achtergrond wonen.

Grensgemeenten
Vanzelfsprekend zijn het in de grensgemeenten vooral inwoners met een Duitse of Belgische achtergrond die zorgen voor een hogere mate van diversiteit.

Homogene gemeenten
Gemeenten waar meer dan 90 procent van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft.

VOLGENDE PAGINA
Hoe zit het met de diversiteit binnen gemeenten?

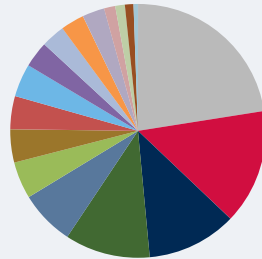
Stedelijk niveau

Den Haag (2014)
HHI: 0,73

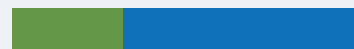
51,2% met migratieachtergrond
herkomst inwoners migratieachtergrond:

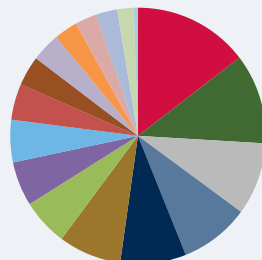
WRR 2018 | Bron: CBS

Eindhoven (2014)
HHI: 0,53

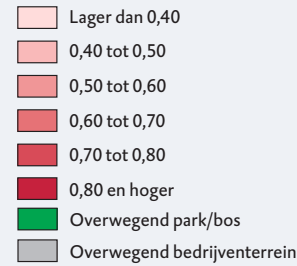
31,8% met migratieachtergrond
herkomst inwoners migratieachtergrond:

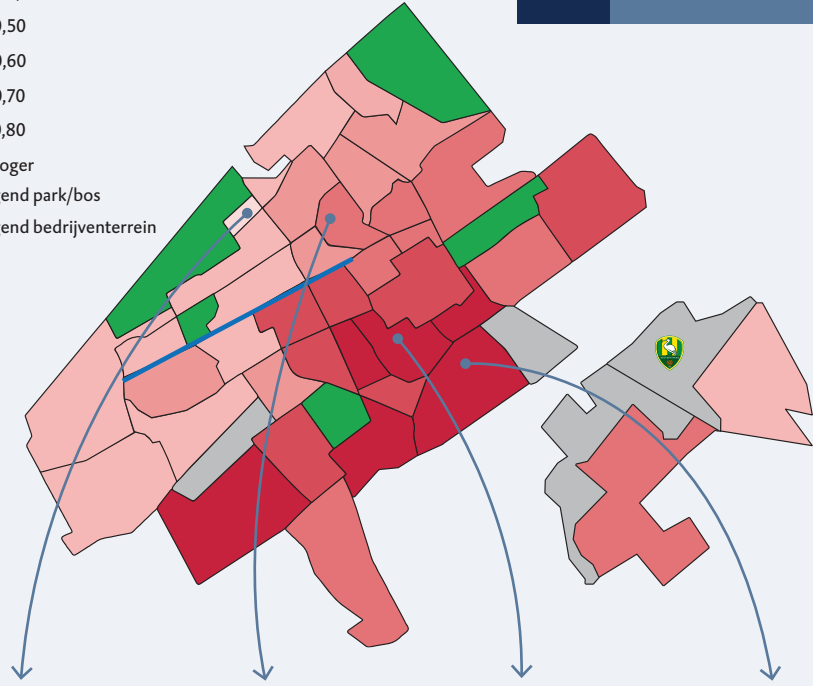
WRR 2018 | Bron: CBS

Wijkniveau

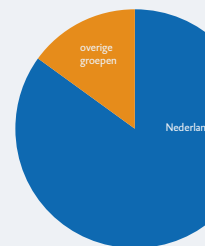
HHI per wijk in Den Haag

Er is een grote verscheidenheid tussen wijken.

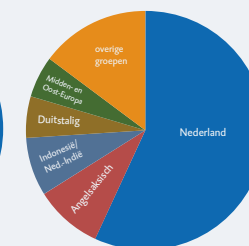

Duindorp (HHI: 0,28)

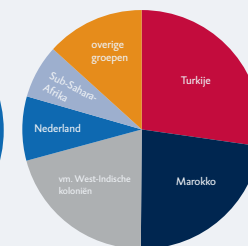
Vooral Nederlandse achtergrond

Zorgvliet (HHI: 0,65)

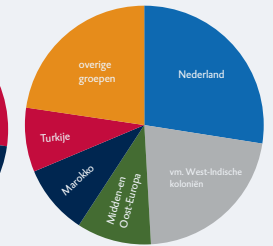
Veel Europese/Angelsaksische migratieachtergrond

Schilderswijk (HHI: 0,82)

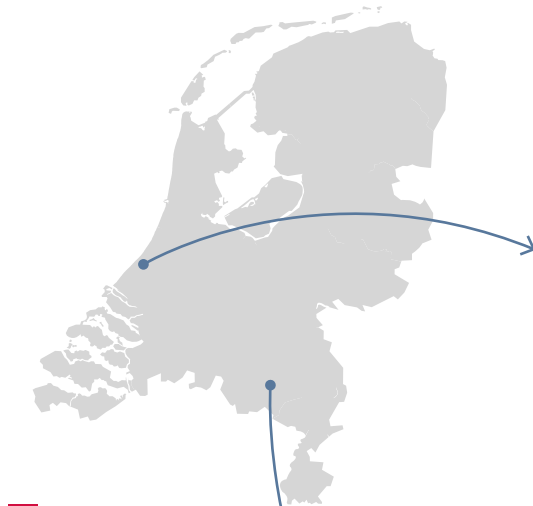
Vooral de klassieke groepen

Laak en Spoorwijk (HHI: 0,85)

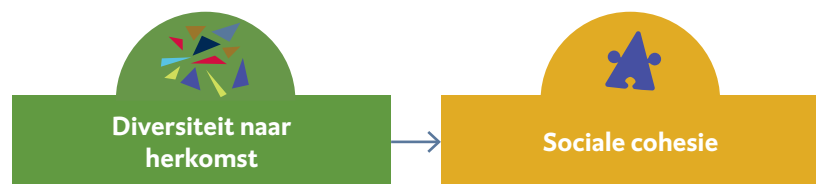
Meest diverse wijk van de stad

WRR 2018 | Bron: CBS

- Turkije
- Midden- en Oost-Europa
- vm. West-Indische koloniën
- Indonesië/Nederlands-Indië
- Marokko
- Duitstalige landen
- Nederland
- Mediterraan Europa
- Oost-Azië
- Sub-Sahara-Afrika
- Angelsaksische landen
- België
- Zuid-Azië
- Arabishe landen
- Centraal-Azië
- Latijns-Amerika
- Zuidoost-Azië en Pacific
- Scandinavische landen

Focus op drie aspecten van sociale cohesie

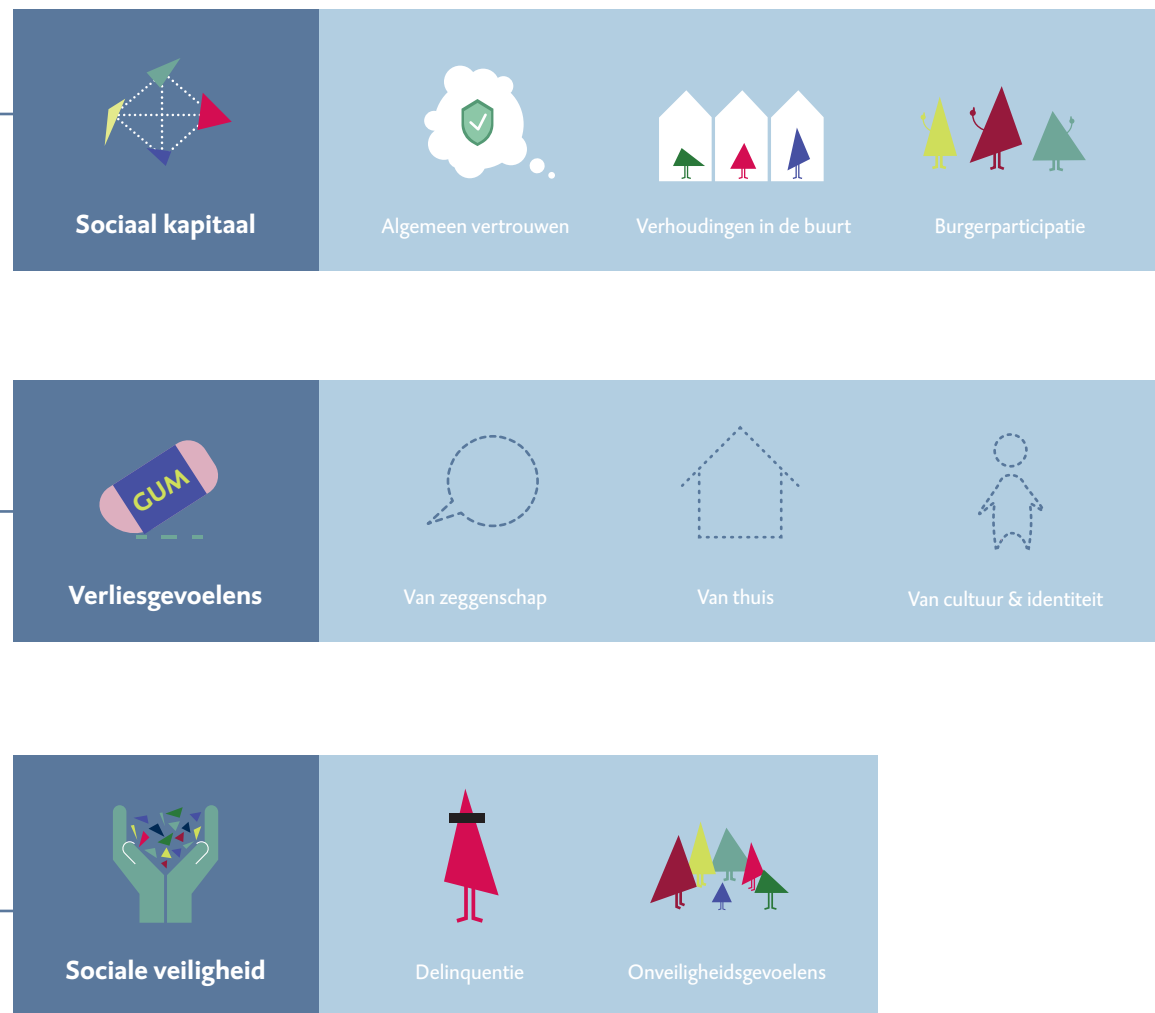

Sociale cohesie =
 Wat een gemeenschap bij elkaar houdt en het vermogen van burgers om samen te leven en samen te werken. Een meer diverse samenleving maakt het samenleven ingewikkelder.

Lage diversiteit   **Hoge diversiteit**

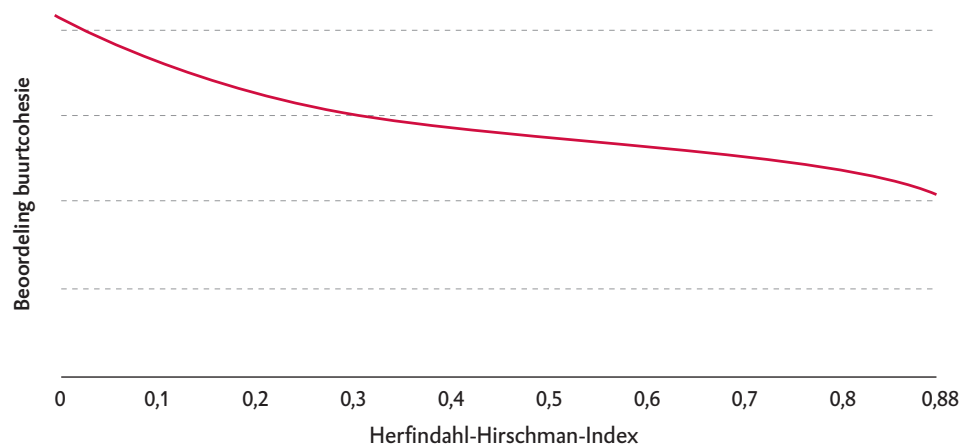
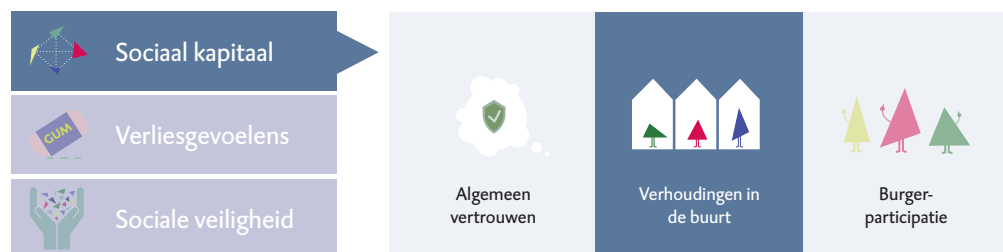
Wat zijn de gevolgen van de nieuwe verscheidenheid voor de sociale cohesie in Nederland?

Sociale cohesie is een paraplu-begrip waaronder veel aspecten en indicatoren worden gerangschikt, zoals algemeen vertrouwen, deelname aan vrijwilligerswerk, gevoelens over de buurt, gevoelens van veiligheid en het plegen van criminaliteit. In dit onderzoek is gekeken naar drie aspecten van sociale cohesie, namelijk naar buurtcohesie als element van verhoudingen in de buurt, naar thuisgevoelens als element van verliesgevoelens en naar sociale veiligheid.

Sociaal kapitaal: verhoudingen in de buurt

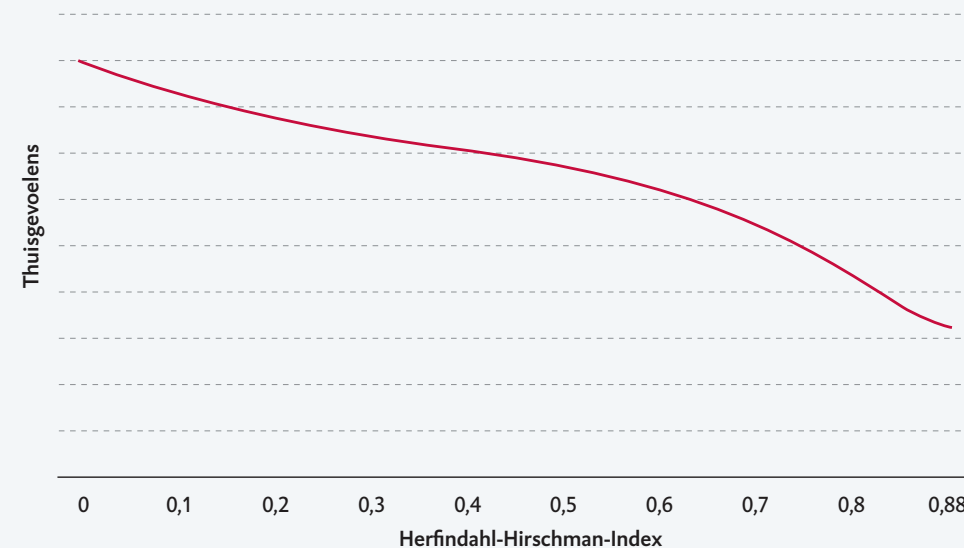
Uit Nederlands onderzoek blijkt dat buurten waarin de verscheidenheid naar herkomst groot is, niet lager scoren op algemeen vertrouwen of het doen van vrijwilligerswerk, maar wel lager scoren op ervaren buurtverhoudingen.

Hogere diversiteit naar herkomst hangt negatief samen met buurtcohesie
 Bewoners in meer diverse omgevingen hebben minder frequent contact met elkaar en beoordelen dat contact als minder positief.

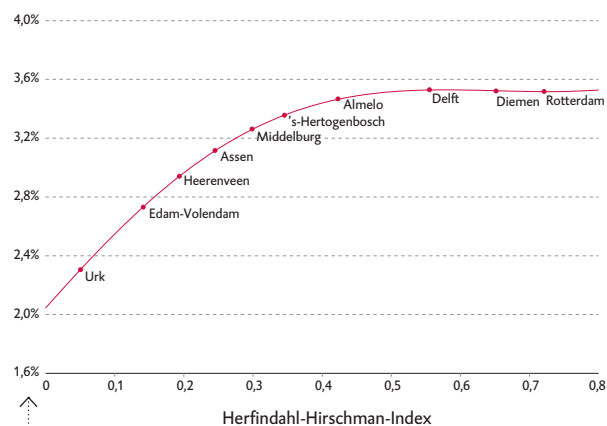
Verliesgevoelens: van thuis

Nederlands onderzoek naar de relatie tussen diversiteit naar herkomst en verliesgevoelens is schaars. Uit onderzoek naar verliesgevoelens bij personen met een Nederlandse achtergrond blijkt dat een deel van deze groep verlies van zeggenschap, cultuur en identiteit door immigratie ervaart.

Hogere diversiteit naar herkomst hangt negatief samen met thuisgevoelens
 Vooral middeninkomensgroepen ervaren minder thuisgevoelens bij een grotere diversiteit naar herkomst.

Sociale veiligheid: delinquentie en onveiligheidsgevoelens

De kans op het geregistreerd zijn van een delict in 2014 voor een gemiddelde man met een Nederlandse achtergrond van 20 jaar die alleen woont in een sterk stedelijke gemeente.

De kans op het hebben van onveiligheidsgevoelens in 2014 voor een 40-jarige, werkende, gehuwde vrouw met een Nederlandse achtergrond die niet eerder slachtoffer van een misdrijf is geweest.

Is er samenhang tussen criminaliteit en diversiteit?

Er is een verband: in een diverse gemeente is meer kans op geregistreerd ouderschap en onveiligheidsgevoelens.

Er is echter een plafond aan het effect op ouderschap. Boven een bepaald niveau aan verscheidenheid neemt die kans niet verder toe. Er bestaat hier bijvoorbeeld geen verschil tussen zeer diverse gemeenten als Rotterdam of Den Haag en gematigd diverse gemeenten als Gorinchem of Helmond.

Het is belangrijk om ook naar andere variabelen te kijken dan alleen diversiteit naar herkomst:

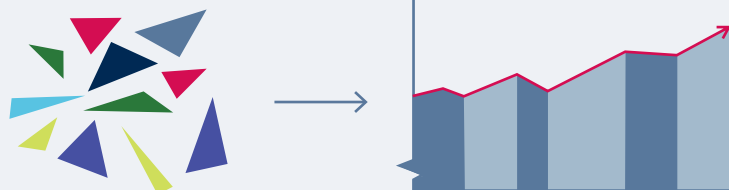
Factoren van invloed op delinquentie

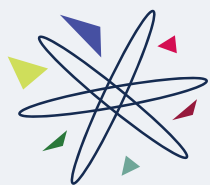
In de literatuur is er geen consensus over de vraag of een grotere verscheidenheid naar herkomstlanden leidt tot economische groei, dan wel krimp.

Diversiteit en economische groei

+

-

Baten van diversiteit
Meer creativiteit en innovatie

Kosten van diversiteit
Communicatieproblemen bij samenwerking

Conclusies empirisch onderzoek WRR

Nederland als geheel

Als we kijken naar Nederland als geheel, is er op regionaal niveau geen significant verband tussen toenemende diversiteit naar herkomst en economische groei.

Regio's in Noord- en Zuid-Holland en Utrecht

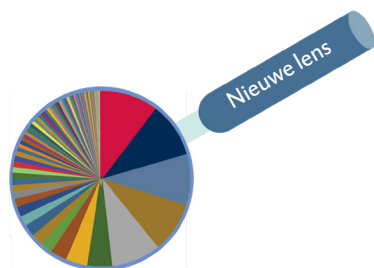
Dat ligt anders als we ons beperken tot de regio's in Noord- en Zuid-Holland en Utrecht. Daar vinden we een significant negatief verband tussen toenemende diversiteit en economische groei.

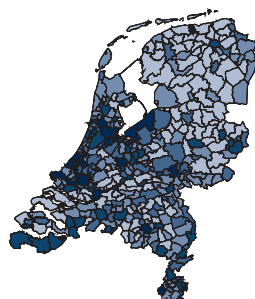
Regio's met relatief veel hoger opgeleiden

En het ligt ook anders in regio's waar relatief veel hoger opgeleiden wonen. Daar vinden we eveneens een significant negatief verband tussen toenemende diversiteit en economische groei.

Conclusies

1. De nieuwe verscheidenheid naar herkomst heeft een structureel karakter.

2. De nieuwe verscheidenheid naar herkomst verschilt tussen én binnen gemeenten.

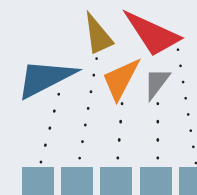
3. In buurten met veel verscheidenheid is het samenleven ingewikkelder.

Mogelijke beleidsrichtingen

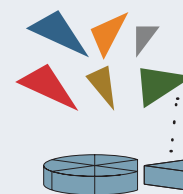
Richting 1

Beter zicht krijgen op diversiteit naar herkomst

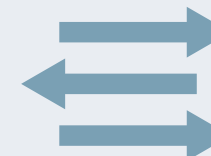
Richting 2

Instellingen beter toerusten op diversiteit

Richting 3

Een faire behandeling van alle groepen

Richting 4

Wegwijs maken van alle burgers

Richting 5

Bevorderen van publieke familiariteit

Richting 6

Verbeteren van sociaal-economische positie